

Rolnummer 5636
Arrest nr. 89/2014 van 12 juni 2014

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vraag betreffende artikel 324ter, § 1, van het Strafwetboek, gesteld door de kamer van inbeschuldigingstelling van het Hof van Beroep te Gent.

Het Grondwettelijk Hof,

samengesteld uit de voorzitters A. Alen en J. Spreutels, en de rechters E. De Groot, L. Lavrysen, J.-P. Snappe, J.-P. Moerman, E. Derycke, T. Merckx-Van Goey, P. Nihoul en F. Daoût, bijgestaan door de griffier F. Meersschaut, onder voorzitterschap van voorzitter A. Alen,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. *Onderwerp van de prejudiciële vraag en rechtspleging*

Bij arrest van 30 april 2013 in zake het openbaar ministerie tegen D.T.W. M., met als burgerlijke partijen Y. D.L. en A.C., waarvan de expeditie ter griffie van het Hof is ingekomen op 13 mei 2013, heeft de kamer van inbeschuldigingstelling van het Hof van Beroep te Gent de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schendt artikel 324*ter*, § 1, Strafwetboek het gelijkheidsbeginsel verankerd in artikel 10 en 11 van de Grondwet, in zoverre het bepaalt dat iedere persoon die wetens en willens betrokken is bij een criminele organisatie, wanneer deze criminele organisatie gebruikmaakt van intimidatie, bedreiging, geweld, listige kunstgrepen of corruptie, of commerciële of andere structuren aanwendt om het plegen van de misdrijven te verbergen of te vergemakkelijken, wordt gestraft met een gevangenisstraf van een jaar tot drie jaar en met een geldboete van honderd euro tot vijfduizend euro of met een van die straffen alleen, ook al heeft hij niet de bedoeling een misdrijf in het raam van die organisatie te plegen of daaraan deel te nemen op één van de in de artikelen 66 tot 69 Strafwetboek bedoelde wijzen, terwijl dergelijke vorm van betrokkenheid niet strafbaar wordt gesteld in de artikelen 139 tot 141*ter* Strafwetboek, noch in de artikelen 322 tot 324 Strafwetboek ? ».

Memories en memories van antwoord zijn ingediend door :

- D.T.W. M., bijgestaan en vertegenwoordigd door Mr. L. Arnou, advocaat bij de balie te Brugge;

- de Ministerraad, bijgestaan en vertegenwoordigd door Mr. E. Jacobowitz, advocaat bij de balie te Brussel.

Op de openbare terechtzitting van 11 maart 2014 :

- zijn verschenen :

. Mr. L. Arnou, voor D.T.W. M.;

. Mr. A. Poppe, advocaat bij de balie te Brussel, *loco* Mr. E. Jacobowitz, voor de Ministerraad;

- hebben de rechters-verslaggevers T. Merckx-Van Goey en J.-P. Moerman verslag uitgebracht;

- zijn de voornoemde advocaten gehoord;

- is de zaak in beraad genomen.

De bepalingen van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden toegepast.

II. De feiten en de rechtspleging in het bodemgeschied

Een in verdenking gestelde persoon heeft bij de kamer van inbeschuldigingstelling van het Hof van Beroep te Gent beroep ingesteld tegen de beschikking van de raadkamer waarbij hij wordt verwezen naar de correctionele rechtbank wegens zijn eventuele betrokkenheid bij een criminele organisatie.

De inverdenkinggestelde voert aan dat de terminologie « betrokken [zijn] bij een criminele organisatie » in artikel 324*ter*, § 1, van het Strafwetboek, gewijzigd bij wet van 10 augustus 2005, onduidelijk is en derhalve in strijd is met het wettigheidsbeginsel in strafzaken vervat in de artikelen 12 en 14 van de Grondwet. Volgens hem zou daarover minstens een prejudiciële vraag moeten worden gesteld aan het Hof.

De kamer van inbeschuldigingstelling wijst erop dat het Hof reeds bij zijn arresten nrs. 92/2005 van 11 mei 2005 en 116/2005 van 30 juni 2005 over de vroegere terminologie « deel uitmaken van een criminele organisatie » heeft geoordeeld dat die notie het strafrechtelijk wettigheidsbeginsel niet schendt. Volgens de kamer van inbeschuldigingstelling dekt het begrip « betrokken zijn » dezelfde lading als de notie « deel uitmaken ». De kamer van inbeschuldigingstelling is derhalve van oordeel dat er geen aanleiding is tot het stellen van een prejudiciële vraag daarover.

De inverdenkinggestelde voert nog aan dat artikel 324*ter*, § 1, van het Strafwetboek in strijd is met het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie gewaarborgd bij de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, doordat een persoon die wordt veroordeeld wegens betrokkenheid bij een criminele organisatie, ook al had hij niet de intentie in het raam van die organisatie een misdrijf te plegen of eraan deel te nemen, kan worden bestraft, terwijl de betrokkenheid bij een terroristische groep bedoeld in de artikelen 139 tot 141*ter* van het Strafwetboek of bij een misdrijf van bendevorming bedoeld in de artikelen 322 tot 324 van het Strafwetboek, niet strafbaar wordt gesteld.

De kamer van inbeschuldigingstelling is van oordeel dat er ernstige twijfel bestaat over de verenigbaarheid van artikel 324*ter*, § 1, van het Strafwetboek met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet en beslist de hiervoor geciteerde prejudiciële vraag te stellen.

III. In rechte

– A –

A.1.1. De inverdenkinggestelde merkt op dat het louter wetens en willens deel uitmaken van een criminele organisatie, zonder dat iemand de bedoeling heeft een misdrijf te plegen in het raam van die organisatie of deel te nemen aan een dergelijk misdrijf, volstaat om strafbaar te zijn krachtens artikel 324*ter*, § 1, van het Strafwetboek.

Leden van een terroristische organisatie die niet de bedoeling hebben een misdrijf te plegen in het raam van die organisatie of deel te nemen aan een dergelijk misdrijf, zijn daarentegen niet strafbaar, ook al heeft de wetgever strenger willen optreden tegen terroristische organisaties en heeft hij daarvoor in zwaardere straffen voorzien.

Volgens de inverdenkinggestelde bestaat voor dat verschil in behandeling geen redelijke verantwoording en is het ook maatschappelijk niet te verantwoorden, wat wordt bevestigd in de rechtsliteratuur.

A.1.2. De inverdenkinggestelde merkt op dat ook bij het misdrijf van bendevorming de passieve deelneming niet strafbaar is. Het is precies de mogelijkheid van een bestraffing van een passieve deelneming aan een criminele organisatie die het onderscheid maakt met het misdrijf van bendevorming.

Dat toont volgens die partij de schending van het gelijkheidsbeginsel des te meer aan, nu zowel bij een zwaardere als bij een lichtere vorm van groepsriminaliteit de passieve deelneming niet strafbaar is.

A.2.1. De Ministerraad merkt op dat de strafbepalingen met betrekking tot criminele organisaties zijn ingevoerd bij de wet van 10 januari 1999 betreffende de criminele organisaties, ten einde gevolg te geven aan het Gemeenschappelijk optreden van 21 december 1998 inzake de strafbaarstelling van deelneming aan een criminele organisatie in de lidstaten van de Europese Unie (*PB* L 351 van 29 december 1998).

Het doel van de wetgever bestond erin criminele structuren te ontmantelen door zich meer te concentreren op de organisatie ervan dan op de individuele misdrijven die door de organisatie werden gepleegd.

A.2.2. De Ministerraad wijst ook op de parlementaire voorbereiding van de wet van 10 januari 1999 en maakt daaruit op dat de wetgever van oordeel was dat een criminele organisatie bestaat uit leden die misdrijven plegen en uit leden die enkel zorgen voor de omkadering van de criminele structuur. De wetgever heeft ook geoordeeld dat het deel uitmaken van een criminele organisatie niet aan een strenge bewijslast moest worden onderworpen, aangezien op het bestaan van een criminele organisatie reeds een zware bewijslast rustte.

A.2.3. Volgens de Ministerraad werd artikel 324ter, § 1, van het Strafwetboek ingevoerd vanwege de eigen aard van de criminele organisatie die verweven zit in de maatschappij en waarvan de structuren moeten worden lamgelegd om die organisatie te kunnen uitschakelen.

Dat een dergelijke regel niet werd ingevoerd inzake bendevoorming, kan worden verklaard door het feit dat de bende niet bestendig, noch gestructureerd is en dat die niet zo in de samenleving is vertakt als een criminele organisatie. De strengere bestraffing wordt verantwoord doordat een criminele organisatie een groter gevaar vormt voor de maatschappij.

A.2.4. Volgens de Ministerraad heeft ook een terroristische organisatie, in tegenstelling tot een criminele organisatie, geen maatschappelijke verankering en berust het verschil in behandeling dan ook op een objectief criterium.

A.2.5. De Ministerraad betoogt voorts dat het verschil in behandeling geen kennelijk onredelijke gevolgen met zich meebrengt. Een persoon zal immers slechts kunnen worden bestraft indien hij wetens en willen is betrokken bij een criminele organisatie.

A.3.1. De inverdenkinggestelde betwist dat de strafbaarstelling van het lidmaatschap waarin bij wet van 10 januari 1999 is voorzien, zou zijn voortgevloeid uit het Gemeenschappelijk optreden van 21 december 1998 inzake de strafbaarstelling van deelneming aan een criminele organisatie in de lidstaten van de Europese Unie. De wet steunde op een wetsontwerp van 12 maart 1997 en toen al was het de bedoeling iedereen die deel uitmaakte van een criminele organisatie strafbaar te stellen.

De wijziging van de in het geding zijnde bepaling bij de wet van 10 augustus 2005 is daarentegen wel ingegeven door een internationaalrechtelijke bepaling, namelijk artikel 5 van het Verdrag van Palermo van 15 november 2000 van de Verenigde Naties tegen transnationaal georganiseerde misdaad, dat door België is geratificeerd op 24 juni 2004.

Uit de parlementaire voorbereiding van die wet blijkt evenwel dat de wetgever verder wilde gaan dan dat artikel 5, dat enkel betrekking heeft op de actieve deelneming aan de criminele activiteiten van een georganiseerde criminele groep (*Parl. St.*, Kamer, 2004-2005, DOC 51-1560/004, p. 8). Volgens de inverdenkinggestelde beoogde de wetgever de georganiseerde criminaliteit op zich te bestrijden, doelstelling die niet aanwezig is bij de bendevoorming, noch bij de terroristische organisatie. Precies daarvoor is er volgens de inverdenkinggestelde geen redelijke en objectieve verantwoording.

A.3.2. De inverdenkinggestelde betwist ook de stelling van de Ministerraad dat een criminele organisatie meer bestendig van aard is dan een bende. Daarentegen kunnen de misdrijven van een bende zowel naar intensiteit en aantasting van de openbare veiligheid als naar frequentie van die misdrijven even groot of zelfs groter zijn.

Volgens de inverdenkinggestelde ligt het enige verschil in de meer uitgewerkte structuur van de criminele organisatie, die daardoor ook beter en minder zichtbaar kan infiltreren in de maatschappij. Op dat punt is een criminele organisatie inderdaad sociaal gevaarlijker en vormt zij een grotere bedreiging voor de openbare veiligheid.

Maar dat verschil in structuur is op zich geen redelijke en objectieve verantwoording om louter passieve leden, die zelf niet de bedoeling hebben enig misdrijf te plegen, te bestraffen, terwijl dat niet mogelijk is voor leden van een bende. Uiteindelijk heeft de wetgever de kring van strafbare personen uitgebreid, zonder dat die uitbreiding het met resultaat bestrijden van de criminele organisatie op zich kan bereiken of tot gevolg kan hebben.

Volgens de inverdenkinggestelde is zodoende aangetoond dat er geen objectieve en redelijke grondslag bestaat om die strafbaarstelling in te voeren bij de criminele organisatie, terwijl dat niet het geval is bij de bendevorming.

A.3.3. De inverdenkinggestelde betwist ook de stelling van de Ministerraad dat een strengere straf verantwoord is omdat een criminele organisatie een groter gevaar vormt voor de samenleving.

Allereerst houdt artikel 324ter, § 1, van het Strafwetboek geen strengere bestraffing in, maar een uitbreiding van de strafbaarstelling tot personen die noch bij bendevorming, noch bij terroristische organisaties strafbaar zijn. Voorts zijn het niet die personen die een groter gevaar vormen voor de samenleving. Bovendien zijn die personen niet constitutief voor die organisatie, die ook zonder hen kan bestaan.

A.3.4. Wat de vergelijking met terroristische organisaties betreft, is de inverdenkinggestelde van mening dat zijn stelling geenszins wordt weerlegd door de argumentatie van de Ministerraad dat terroristische organisaties geen maatschappelijke verankering hebben en dat een persoon slechts kan worden vervolgd vanwege zijn betrokkenheid bij een criminele organisatie als hij wetens en willens daarbij betrokken is.

Voor de inverdenkinggestelde is er een vaststaand verband tussen de bestrijding van de terroristische organisaties en de bestrijding van de georganiseerde criminaliteit. Dat blijkt onder meer uit randnummer 5 van de voorafgaande beschouwingen bij het kaderbesluit van de Raad van 13 juni 2002 inzake terrorismebestrijding (*PB L 164*, 22 juni 2002). Dat besluit is geïmplementeerd bij de wet van 19 december 2003 betreffende terroristische misdrijven, waarmee de artikelen 139 en volgende in het Strafwetboek zijn ingevoerd.

De inverdenkinggestelde wijst vervolgens op de gelijkenissen tussen terroristische organisaties en criminele organisaties : beide zijn gestructureerde verenigingen die een tijd bestaan of duren, met meer dan twee personen die in onderling overleg te werk gaan. Er is één verschilpunt, namelijk dat een terroristische organisatie de misdaden pleegt die zijn bedoeld in artikel 137 van het Strafwetboek terwijl een criminele organisatie bepaalde zware misdrijven pleegt om een vermogensvoordeel te verkrijgen.

De inverdenkinggestelde is het dan ook oneens met de stelling van de Ministerraad dat een strafbaarstelling van de passieve leden van een criminele organisatie verantwoord is omdat de structuur van de criminele organisatie een groter maatschappelijk gevaar zou vormen.

Misdrijven gepleegd door een terroristische groep zijn even gevaarlijk, zo niet nog gevaarlijker, en er zijn krachtens artikel 138 van het Strafwetboek zwaardere straffen gesteld op dezelfde feiten. De wetgever heeft duidelijk strenger willen optreden tegen de terroristische organisaties.

Volgens de inverdenkinggestelde is het dan ook niet objectief en redelijk te verantwoorden dat bij de misdrijven die worden gepleegd door een terroristische organisatie de kring van strafbare personen kleiner is dan bij een criminele organisatie, hoewel het gevaar van een terroristische organisatie voor de maatschappij minstens even groot is.

Ook het argument van de « maatschappelijke verankering » van de criminele organisatie gaat volgens de inverdenkinggestelde niet op. Ten eerste blijkt dat niet uit de parlementaire voorbereiding en, ten tweede, gaat het feitelijk niet op.

A.3.5. De inverdenkinggestelde betwist ten slotte ook de stelling van de Ministerraad dat het verschil in behandeling geen kennelijk onevenredige gevolgen met zich zou meebrengen.

Ook bij de strafbaarstelling van de deelneming aan terroristische activiteiten is het doorslaggevend dat de betrokkene weet dat hij door zijn handelen een bijdrage levert tot de misdrijven van een terroristische groep.

Het verschil in behandeling brengt wel degelijk onevenredige gevolgen teweeg. De deelnemer aan een terroristisch misdrijf is enkel strafbaar als hij wetens en willens actief deelneemt aan de feiten. Een deelnemer aan een misdrijf begaan door een criminele organisatie is strafbaar als hij wetens en willens is betrokken bij die organisatie, ook al is het louter passief.

De inverdenkinggestelde merkt op dat het verschil in behandeling kan leiden tot gevangenisstraffen van een tot drie jaar, een geldboete van honderd tot vijfduizend euro, een eventuele verbeurdverklaring, de gerechtskosten, en een vermelding in het strafregister.

De inverdenkinggestelde besluit dat de wetgever niet kon voorzien in de strafbaarstelling van artikel 324*ter*, § 1, van het Strafwetboek nu hij daarin niet voorziet bij het misdrijf van bendevoering noch bij de misdrijven van een terroristische organisatie.

Het antwoord op de prejudiciële vraag moet voor die partij dan ook positief zijn.

A.4. De Ministerraad repliceert dat artikel 324*ter*, § 1, van het Strafwetboek op zich genomen geen schending uitmaakt van de Grondwet en dat het Hof al vaker oordeelde dat ook het ontbreken van een wettelijke regeling een schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet kan inhouden (bv. arrest nr. 25/98 van 10 maart 1998, nr. 140/2001 van 6 november 2001 en nr. 115/2004 van 30 juni 2004).

Volgens de Ministerraad kan een eventueel vermeend verschil in behandeling slechts worden afgeleid uit het ontbreken van een strafbaarstelling in de zin van artikel 324*ter*, § 1, van het Strafwetboek bij de deelneming aan een terroristische organisatie.

Het verschil in behandeling vloeit dan ook niet voort uit artikel 324*ter*, § 1, van het Strafwetboek.

De Ministerraad besluit dat de prejudiciële vraag ontkennend dient te worden beantwoord.

- B -

B.1. Het verwijzende rechtscollege vraagt of artikel 324*ter*, § 1, van het Strafwetboek de artikelen 10 en 11 van de Grondwet schendt, in zoverre het bepaalt dat iedere persoon die wetens en willens is betrokken bij een criminele organisatie wordt gestraft met correctionele straffen, ook al heeft hij niet de bedoeling een misdrijf in het raam van die organisatie te plegen of daaraan deel te nemen op één van de in de artikelen 66 tot 69 van het Strafwetboek bedoelde wijzen, terwijl een dergelijke vorm van betrokkenheid niet strafbaar wordt gesteld in de artikelen 139 tot 141*ter* van het Strafwetboek (terroristische organisaties), noch in de artikelen 322 tot 324 van het Strafwetboek (bendevoering).

B.2.1. Artikel 324*ter*, § 1, dat bij de wet van 10 januari 1999 is opgenomen in hoofdstuk I (« Vereniging met het oogmerk om een aanslag te plegen op personen of op eigendommen en criminele organisatie ») van titel VI (« Misdaden en wanbedrijven tegen de

openbare veiligheid ») van Boek II (« De misdrijven en hun bestraffing in het bijzonder ») van het Strafwetboek, vervangen bij de wet van 10 augustus 2005, bepaalt :

« Wanneer de criminele organisatie gebruik maakt van intimidatie, bedreiging, geweld, listige kunstgrepen of corruptie, of commerciële of andere structuren aanwendt om het plegen van de misdrijven te verbergen of te vergemakkelijken, wordt iedere persoon die wetens en willens daarbij betrokken is, gestraft met gevangenisstraf van een jaar tot drie jaar en met geldboete van honderd euro tot vijfduizend euro of met een van die straffen alleen, ook al heeft hij niet de bedoeling een misdrijf in het raam van die organisatie te plegen of daaraan deel te nemen op één van de in de artikelen 66 tot 69 bedoelde wijzen ».

B.2.2. Uit de motivering van de verwijzingsbeslissing blijkt dat aan het Hof een vraag wordt gesteld over artikel 324*ter*, § 1, zoals gewijzigd bij de wet van 10 augustus 2005.

B.2.3. Over het oorspronkelijke artikel 324*ter*, § 1, van het Strafwetboek heeft het Hof bij zijn arresten nrs. 92/2005 van 11 mei 2005 en 116/2005 van 30 juni 2005 geoordeeld « dat het misdrijf van ‘ deel uitmaken ’ van een criminele organisatie voldoende precies is om eenieder in staat te stellen het materiële en het morele bestanddeel ervan te kennen » en dat die bepaling derhalve het wettigheidsbeginsel in strafzaken gewaarborgd bij de artikelen 12 en 14 van de Grondwet niet schond.

Bij zijn verwijzingsarrest oordeelt de kamer van inbeschuldigingstelling dat de notie « betrokken zijn » in het huidige artikel 324*ter*, § 1, van het Strafwetboek « dezelfde lading dekt » als de notie « deel uitmaken » van een criminele organisatie in het oorspronkelijke artikel 324*ter*, § 1, van het Strafwetboek.

Het is in die interpretatie dat het Hof antwoordt op de prejudiciële vraag.

B.3.1. Het Hof wordt gevraagd de strafbaarstelling van artikel 324*ter*, § 1, van het Strafwetboek te vergelijken met de ontstentenis van een soortgelijke strafbaarstelling in, enerzijds, de artikelen 139 tot 141*ter* van het Strafwetboek, en, anderzijds, de artikelen 322 tot 324 van het Strafwetboek.

B.3.2. De artikelen 139 en volgende van het Strafwetboek, ingevoegd bij de wet van 19 december 2003 betreffende terroristische misdrijven, bepaalden op het ogenblik van de feiten waarvoor de betrokkene in verdenking is gesteld, en derhalve abstractie makend van de wijzigingen bij de wet van 18 februari 2013 :

« Art. 139. Met terroristische groep wordt bedoeld iedere gestructureerde vereniging van meer dan twee personen die sinds enige tijd bestaat en die in onderling overleg optreedt om terroristische misdrijven te plegen, als bedoeld in artikel 137.

Een organisatie waarvan het feitelijk oogmerk uitsluitend politiek, vakorganisatorisch, menslievend, levensbeschouwelijk of godsdienstig is of die uitsluitend enig ander rechtmatig oogmerk nastreeft, kan als zodanig niet beschouwd worden als een terroristische groep in de zin van het eerste lid.

Art. 140. § 1. Iedere persoon die deelneemt aan enige activiteit van een terroristische groep, zij het ook door het verstrekken van gegevens of materiële middelen aan een terroristische groep of door het in enigerlei vorm financieren van enige activiteit van een terroristische groep, terwijl hij weet dat zijn deelname bijdraagt tot het plegen van een misdaad of wanbedrijf door de terroristische groep, wordt gestraft met opsluiting van vijf jaar tot tien jaar en met geldboete van honderd euro tot vijfduizend euro.

§ 2. Iedere leidende persoon van een terroristische groep wordt gestraft met opsluiting van vijftien jaar tot twintig jaar en met geldboete van duizend euro tot tweehonderdduizend euro.

Art. 141. Iedere persoon die, behalve in de gevallen bedoeld in artikel 140, materiële middelen verstrekt, daaronder begrepen financiële hulp, met het oog op het plegen van een terroristisch misdrijf bedoeld in artikel 137, wordt gestraft met opsluiting van vijf jaar tot tien jaar en met geldboete van honderd euro tot vijfduizend euro.

Art. 141*bis*. Deze titel is niet van toepassing op handelingen van strijdkrachten tijdens een gewapend conflict als gedefinieerd in en onderworpen aan het internationaal humanitair recht, noch op de handelingen van de strijdkrachten van een Staat in het kader van de uitoefening van hun officiële taken, voor zover die handelingen onderworpen zijn aan andere bepalingen van internationaal recht

Art. 141*ter*. Geen enkele bepaling uit deze titel kan worden gelezen in die zin dat zij een beperking of een belemmering beoogt van rechten of fundamentele vrijheden, zoals het stakingsrecht, de vrijheid van vergadering, vereniging of meningsuiting, waaronder het recht om, voor de verdediging van de eigen belangen, samen met anderen vakbonden op te richten dan wel zich daarbij aan te sluiten, evenals het daarmee samenhangende recht van betoging, en zoals onder meer verankerd in de artikelen 8 tot 11 van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden ».

B.3.3. De artikelen 322 tot 324 van het Strafwetboek, die betrekking hebben op bendevoering, bepalen :

« Art. 322. Elke vereniging met het oogmerk om een aanslag te plegen op personen of op eigendommen, is een misdaad of een wanbedrijf, bestaande door het enkel feit van het inrichten der bende.

Art. 323. Indien de vereniging tot doel heeft gehad misdaden te plegen waarop levenslange opsluiting staat of opsluiting van tien jaar tot vijftien jaar of een langere termijn, worden de aanstokers tot die vereniging, de hoofden van die bende en degenen die daarin enig bevel hebben gevoerd, gestraft met opsluiting van vijf jaar tot tien jaar.

Zij worden gestraft met gevangenisstraf van twee jaar tot vijf jaar, indien de vereniging is opgericht om andere misdaden te plegen, en met gevangenisstraf van zes maanden tot drie jaar, indien de vereniging is opgericht om wanbedrijven te plegen.

Art. 324. Alle andere personen die van de vereniging deel uitmaken en zij die wetens en willens aan de bende of aan haar afdelingen wapens, munitie, werktuigen tot het plegen van misdaden, een onderdak, een schuilplaats of een vergaderplaats verschaffen, worden gestraft :

In het eerste geval van het vorige artikel, met gevangenisstraf van zes maanden tot vijf jaar;

In het tweede geval, met gevangenisstraf van twee maanden tot drie jaar;

En in het derde, met gevangenisstraf van een maand tot twee jaar ».

B.3.4. Het Hof wordt in het bijzonder gevraagd de in het geding zijnde bepaling te toetsen in zoverre zij een persoon strafbaar stelt die wetens en willens « betrokken » is bij een criminele organisatie, die wordt gestraft met correctionele straffen, ook al heeft hij niet de bedoeling een misdrijf in het raam van die organisatie te plegen of daaraan deel te nemen op één van de wijzen bedoeld in de artikelen 66 tot 69 Strafwetboek, die bepalen :

« Art. 66. Als daders van een misdaad of wanbedrijf worden gestraft :

Zij die de misdaad of het wanbedrijf hebben uitgevoerd of aan de uitvoering rechtstreeks hebben meegewerkt;

Zij die door enige daad tot de uitvoering zodanige hulp hebben verleend dat de misdaad of het wanbedrijf zonder hun bijstand niet had kunnen worden gepleegd;

Zij die, door giften, beloften, bedreigingen, misbruik van gezag of van macht, misdadige kuiperijen of arglistigheden, de misdaad of het wanbedrijf rechtstreeks hebben uitgelokt;

Zij die, hetzij door woorden in openbare bijeenkomsten of plaatsen gesproken, hetzij door enigerlei geschrift, drukwerk, prent of zinnebeeld aangeplakt, rondgedeeld of verkocht, te koop geboden of openlijk tentoongesteld, het plegen van het feit rechtstreeks hebben uitgelokt, onverminderd de straffen die bij de wet bepaald zijn tegen daders van aanzetting tot misdaden of wanbedrijven, zelfs voor het geval dat die aanzetting zonder gevolg is gebleven.

Art. 67. Als medeplichtigen aan een misdaad of een wanbedrijf worden gestraft :

Zij die onderrichtingen hebben gegeven om de misdaad of het wanbedrijf te plegen;

Zij die wapens, werktuigen of enig ander middel hebben verschaft, die tot de misdaad of het wanbedrijf hebben gediend, wetende dat ze daartoe zouden dienen;

Zij die, buiten het geval van artikel 66, § 3, met hun weten de dader of de daders hebben geholpen of bijgestaan in daden die de misdaad of het wanbedrijf hebben voorbereid, vergemakkelijkt of voltooid.

Art 68. Zij die, bekend met het misdadig gedrag van boosdoeners die roverijen plegen of gewelddaden tegen de veiligheid van de Staat, tegen de openbare rust, tegen personen of eigendommen, er een gewoonte van maken hun een onderdak, een schuilplaats of een vergaderplaats te verschaffen, worden als hun medeplichtigen gestraft.

Art. 69. Medeplichtigen aan een misdaad worden gestraft met de straf die, overeenkomstig de artikelen 80 en 81 van dit wetboek, onmiddellijk lager is dan die waarmee zij als daders van die misdaad zouden worden gestraft.

De straf tegen medeplichtigen aan een wanbedrijf zal niet hoger zijn dan twee derden van die welke op hen zou worden toegepast, indien zij de daders van dat wanbedrijf waren ».

B.4.1. Krachtens artikel 324*bis*, eerste lid, van het Strafwetboek wordt met « criminele organisatie [...] bedoeld iedere gestructureerde vereniging van meer dan twee personen die duurt in de tijd, met als oogmerk het in onderling overleg plegen van misdaden en wanbedrijven die strafbaar zijn met gevangenisstraf van drie jaar of een zwaardere straf, om direct of indirect vermogensvoordelen te verkrijgen ».

B.4.2. Het oorspronkelijke artikel 324*ter*, § 1, is in het Strafwetboek ingevoegd bij het artikel 3 van de wet van 10 januari 1999 betreffende de criminele organisaties.

Blijkens de memorie van toelichting bij het wetsontwerp beoogde de wetgever twee doelstellingen: ten eerste « wordt een stevig juridisch houvast geboden voor de aanpak van de georganiseerde criminaliteit » door het begrip « criminele organisatie » nader te omschrijven en

« het tweede objectief is de deelneming aan de aldus gedefinieerde criminele organisaties strafbaar te stellen. Het komt erop aan personen te bestraffen, niet omwille van hun persoonlijke deelname aan misdrijven of hun persoonlijke bedoeling misdrijven te plegen, maar omwille van hun lidmaatschap zelf van de criminele organisaties, zoals omschreven door de wet, of omwille van hun deelname aan geoorloofde activiteiten van deze criminele organisaties, of nog omwille van hun deelname aan de besluitvorming binnen deze organisaties. Hierdoor wordt het mogelijk personen te bestraffen die thans meestal buiten schot blijven, ondanks het feit dat hun bijdrage tot de criminele organisaties essentieel kan zijn voor de ontwikkeling van de al dan niet geoorloofde activiteiten van deze laatste. Het beslissend criterium voor de strafbaarheid ligt in de kennis die de persoon heeft van de criminele aard van de organisatie waartoe hij behoort of aan wiens activiteiten hij deelneemt » (*Parl. St.*, Kamer, 1996–1997, nr. 954/1, pp. 1–2; *ibid.*, nr. 954/17, p. 3 en analoog, *Parl. St.*, Senaat, 1997–1998, nr. 1-662/4, p. 3).

B.4.3. Tijdens de parlementaire voorbereiding is, als antwoord op het advies van de Raad van State, gepreciseerd dat het begrip « deel uitmaken » van een criminele organisatie, zoals vermeld in artikel 324ter, § 1, van het Strafwetboek, moet worden onderscheiden van de verschillende vormen van « deelneming » die strafbaar worden gesteld in de andere bepalingen die zijn ingevoerd bij de wet betreffende de criminele organisaties (*Parl. St.*, Kamer, 1996-1997, nr. 954/1, pp. 6-7 en 15-17). Uit de tekst zelf van de wet kan worden afgeleid dat het « deel uitmaken » niet het plegen van misdrijven of het, als mededader of medeplichtige, aan die misdrijven deelnemen in het raam van de criminele organisatie impliceert, aangezien die gedragingen het voorwerp uitmaken van onderscheiden misdrijven. De wetgever heeft gewild dat ook de leden van een criminele organisatie kunnen worden vervolgd, bijvoorbeeld de chauffeur, het huispersoneel en het veiligheidspersoneel van de leider van een criminele organisatie, en de personen die in een of andere vorm worden vergoed door de criminele organisatie om een netwerk van sociale relaties uit te bouwen ten behoeve van de organisatie, met het oog op haar schijnbaar legitieme inbedding en sociale inplanting in de gemeenschap (*ibid.*, p. 16, en *Parl. St.*, Senaat, 1997-1998, nr. 1-662/4, p. 5). Er zijn voorbeelden gegeven van omstandigheden waaruit de rechter in een concreet geval de aansluiting bij de criminele organisatie zou kunnen afleiden : het geregeld aanwezig zijn op vergaderingen van de criminele organisatie of het aandeelhouderschap van een vennootschapsrechtelijke structuur die door een criminele organisatie als dekmantel wordt gebruikt (*Parl. St.*, Kamer, 1996-1997, nr. 954/6, p. 18).

Er dient echter nog te worden opgemerkt dat, voor de toepassing van artikel 324ter, § 1, de woorden « wetens en willens » die de woorden « deel uitmaakt » voorafgaan, impliceren dat de vervolgende partij moet aantonen dat de vervolgte persoon « een positieve instelling

[...] met kennis van zaken » moet hebben (*Parl. St.*, Senaat, 1997-1998, nr. 1-662/3, p. 6). De wetgever heeft evenwel gepreciseerd dat de persoonlijke bedoeling om misdrijven te plegen binnen de organisatie of eraan deel te nemen, niet vereist is (*Parl. St.*, Kamer, 1996-1997, nr. 954/1, p. 2, en nr. 954/6, p. 6), noch de wil om bij te dragen tot de doelstellingen van de criminele organisatie (*Parl. St.*, Kamer, 1996-1997, nr. 954/6, p. 18).

De minister onderstreepte nog dat « het deel uitmaken van de [criminele] organisatie [...] het bestaan van een nauwe en duurzame band [impliceert] » (*Parl. St.*, Kamer, 1996-1997, nr. 954/6, p. 10).

B.4.4. Tijdens de debatten in de Kamercommissie preciseerde de minister voorts :

« [De] criminele organisatie [kent] een of meerdere structuren waarvan sommige legaal zijn, maar die wel bijdragen tot de finaliteit van de organisatie. Een criminele organisatie kent leden die niet de bedoeling hebben zelf misdrijven te plegen - wat hen medeplichtig zou maken - maar die wel meewerken aan de organisatie.

Tegenover die realiteit moet een onbetwistbare keuze worden gemaakt : ofwel verkiest men enkel degenen die de strafbare feiten begaan te vervolgen ofwel wordt de criminele organisatie in haar geheel gevisieerd met inbegrip van de legale onderdelen waarvan geweten is dat zij de illegale doelstellingen ondersteunen. [...] » (*Parl. St.*, Kamer, 1996-1997, nr. 954/17, pp. 29-30).

Tijdens de debatten in de Senaatscommissie onderstreepte de minister eveneens in dat verband :

« Met het begrip criminele organisatie daarentegen wordt de gestructureerde, permanente vereniging gevisieerd met alle in het voorgestelde artikel 324*bis* opgesomde kenmerken. Aangezien deze vorm van samenwerking zwaarwichtiger is, worden allerlei vormen van betrokkenheid zoals het louter lidmaatschap, de ‘ sleepers ’, de buitenstaanders, enzovoort, strafbaar gesteld (zie in dat verband het eerste tussentijds verslag van de onderzoekscommissie, Stuk Senaat, nr. 1-326/7, blz. 53-60 —bijlage I) » (*Parl. St.*, Senaat, 1997-1998, nr. 1-662/4, p. 39).

« Criminele organisaties zijn beter gestructureerd en hebben nationale en internationale vertakkingen. Hun samenstelling is uiteraard geheim, maar ze gaan veel beter op in de maatschappij. In feite gaat het om ‘ maffia-achtige ’ organisaties, zoals die ook opereren in Italië, Rusland en Japan. Onderzoek naar de georganiseerde criminaliteit heeft aangetoond dat al deze organisaties hun activiteiten ook op het Belgische grondgebied ontplooiën » (*ibid.*, pp. 47 en 48).

B.4.5. Uit de parlementaire voorbereiding blijkt derhalve dat artikel 324*ter*, § 1, van het Strafwetboek een incriminatie behelst van het wetens en willens deel uitmaken van een criminele organisatie zoals die is gedefinieerd in B.4.1, wanneer die gebruik maakt van bepaalde methodes om haar doelen te bereiken, ook ten aanzien van personen die zelf geen misdrijf hebben gepleegd of die niet de intentie hebben enig misdrijf te plegen in het kader van die criminele organisatie, noch de intentie hebben gehad daaraan deel te nemen als medeplichtige of mededader.

Bij zijn arrest van 25 oktober 2005 oordeelde het Hof van Cassatie « dat [het oude] artikel 324*ter*, § 1, Strafwetboek de bestraffing beoogt van een persoon, niet om reden van zijn persoonlijke deelname aan misdrijven of zijn persoonlijke bedoeling misdrijven te plegen, maar enkel om reden van zijn lidmaatschap van de in artikel 324*bis* Strafwetboek omschreven criminele organisatie, en mits hij kennis heeft van de criminele aard van de organisatie waartoe hij behoort » (Cass., 25 oktober 2005, *Arr. Cass.*, 2005, nr. 537).

De persoon die wetens en willens hechte en duurzame banden onderhoudt met de leden van een criminele organisatie, die gebruik maakt van een zekere *modus operandi*, terwijl hij niet betrokken is bij de geoorloofde of ongeoorloofde activiteiten van de criminele organisatie waartoe hij behoort wegens de banden die hij, met kennis van zaken, met de leden ervan onderhoudt, kan dus correctioneel worden bestraft. Die incriminatie veronderstelt dus niet dat, ten aanzien van de geïncrimineerde persoon, de bestanddelen van de criminele organisatie moeten worden aangetoond (Cass., 5 juni 2007, *Arr. Cass.*, 2007, nr. 307).

B.4.6. De bij de wet van 10 augustus 2005 in de artikelen 324*bis* en 324*ter* van het Strafwetboek aangebrachte wijzigingen, zijn als volgt verantwoord :

« Aangezien de regering besloten heeft [het] Verdrag [van de Verenigde Naties tegen transnationale georganiseerde misdaad] te bekrachtigen, moet het Belgisch recht in overeenstemming worden gebracht met de normatieve bepalingen ervan. De aanpassing van het Belgisch recht vormt de tenuitvoerlegging van de nieuwe internationale verplichtingen van België.

Derhalve moeten de artikelen 324*bis* en 324*ter* van het Strafwetboek worden gewijzigd.

[...]

Krachtens dit artikel worden in artikel 324*bis*, eerste lid, van het Strafwetboek de woorden ‘ waarbij gebruik wordt gemaakt van intimidatie, bedreiging, geweld, listige kunstgrepen of corruptie, of waarbij commerciële of andere structuren worden aangewend om het plegen van de misdrijven te verbergen of te vergemakkelijken ’ geschrapt. Er moet niet langer worden gerefereerd aan een van de *modi operandi* die op limitatieve wijze zijn opgesomd in het bestaande artikel 324*bis*, eerste lid, van het Strafwetboek opdat een criminele groep overeenkomstig het Belgisch recht als een criminele organisatie wordt beschouwd.

De Raad van State heeft in het advies d.d. 19 december 2002 immers erop gewezen dat een vereniging, opdat zij kan worden beschouwd als een criminele organisatie, krachtens artikel 324*bis*, eerste lid, van het Strafwetboek gebruik moet maken van ‘ intimidatie, bedreiging, geweld, listige kunstgrepen of corruptie ’, dan wel ‘ commerciële of andere structuren moet aanwenden om het plegen van misdrijven te kunnen verbergen of te vergemakkelijken’, hoewel deze verwijzing naar een bijzondere *modus operandi* niet voorkomt in artikel 2 a) van het Verdrag.

[...]

Teneinde de nieuwe internationale verplichtingen in acht te nemen en de doeltreffendheid van de internationale strijd tegen de georganiseerde criminaliteit op te voeren, moet België artikel 324*bis*, eerste lid, van het Strafwetboek aanpassen aan de vereisten van het Verdrag van de Verenigde Naties tegen transnationale georganiseerde misdaad en de verwijzing naar de *modi operandi* schrappen.

[...]

De schrapping in artikel 324*bis* van de verwijzing naar de *modi operandi* leidt ertoe dat de draagwijdte van de strafbaarstelling passieve deelneming aan een criminele organisatie de wens van de wetgever in 1999 te boven gaat.

Destijds onderstelde de strafbaarstelling passieve deelneming aan een criminele organisatie dat een persoon wetens en willens deel uitmaakte van een criminele organisatie, de doelstellingen en oogmerken ervan kende, alsmede de *modus operandi*. Strafbaar is het gegeven met kennis van zaken deel uit te maken van een organisatie die niet aarzelt buitengewoon laakbare middelen aan te wenden zoals het gebruik van intimidatie, bedreiging, geweld, listige kunstgrepen of corruptie, of commerciële of andere structuren aanwendt om het plegen van de misdrijven te verbergen of te vergemakkelijken.

Teneinde deze strafbaarstelling te handhaven ondanks de wijziging van artikel 324*bis*, is het noodzakelijk in artikel 324*ter*, § 1, te refereren aan die *modi operandi*.

Er moet worden onderstreept dat artikel 324*ter* conform het Verdrag van Palermo is en de vereisten van het internationaal recht zelfs te boven gaat, zowel in de oude versie als in de thans voorgestelde nieuwe versie.

In artikel 5, § 1, eerste lid, a), ii), van het Verdrag van Palermo is inderdaad voorzien in de strafbaarstelling van ‘ de actieve deelname van een persoon die kennis heeft van het oogmerk en van de algemene criminele activiteit van een georganiseerde criminele groep of van het voornemen van die groep om de betreffende delicten te plegen : a) aan de criminele

activiteiten van een georganiseerde criminele groep; b) aan andere activiteiten van de georganiseerde criminele groep waarbij die persoon kennis ervan heeft dat zijn deelname bijdraagt tot de verwezenlijking van voornoemd crimineel oogmerk '.

Artikel 324ter, § 1, van het Strafwetboek betreft de deelname van een persoon aan een criminele organisatie ' ook al heeft hij niet de bedoeling een misdrijf in het raam van die organisatie te plegen of daaraan deel te nemen op een van die wijzen bedoeld in de artikelen 66 en volgende '. Het gaat om de strafbaarstelling van de deelname aan een criminele organisatie die wetens en willens geschiedt. Deze paragraaf is ruimer dan artikel 5, § 1, a) ii) a) van het Verdrag van Palermo dat enkel betrekking heeft op de actieve deelname aan de criminele activiteiten van een georganiseerde criminele groep. Het bepaalde in de artikelen 66 en volgende van het Strafwetboek is toereikend opdat België zijn internationale opdrachten terzake vervult » (*Parl. St.*, Kamer, 2004-2005, DOC 51-1560/004, pp. 4-8).

B.4.7. Bovendien doet artikel 324ter, § 1, van het Strafwetboek geen afbreuk aan de mogelijke toepassing van de verschoningsgrond bedoeld in artikel 326 van hetzelfde Wetboek.

B.5. Wanneer de wetgever van oordeel is dat bepaalde gedragingen dienen te worden bestraft, behoort het in beginsel tot zijn beoordelingsbevoegdheid vast te stellen welk gedrag een strafrechtelijke sanctie verdient. De door hem gemaakte keuzes moeten evenwel redelijkerwijze worden verantwoord.

B.6.1. Wat de vergelijking betreft met de misdrijven inzake bendevoorming bedoeld in de artikelen 322 tot 324 van het Strafwetboek, is in de parlementaire voorbereiding gesteld dat criminele organisaties « uitgebreider, beter gestructureerd en permanenter van aard » zijn en « op meer systematische wijze » misdrijven plegen en dat « bij bendevoorming alle leden persoonlijk de bedoeling hebben om misdrijven te plegen of lid te zijn van de bende » (*Parl. St.*, Senaat, 1997-1998, nr. 1-662/4, p. 48, en Kamer, 1996-1997, nr. 954/17, p. 29). « In tegenstelling tot de bendevoorming waar alle leden persoonlijk de bedoeling hebben lid te zijn of deel te nemen aan het plegen van de misdrijven, kent de criminele organisatie een of meerdere structuren waarvan sommige legaal zijn, maar die wel bijdragen tot de finaliteit van de organisatie. Een criminele organisatie kent leden die niet de bedoeling hebben zelf misdrijven te plegen - wat hen medeplichtig zou maken - maar die wel meewerken aan de organisatie. [...] Bij bendevoorming is het hoofddoel de persoonlijke verrijking van het bendelid terwijl criminele organisaties een hiërarchie kennen die ertoe leidt dat de verrijking

meestal gaat naar de leiding waarbij de gewone leden eerder een vorm van (soms legaal) loon krijgen » (*ibid.*, nr. 954/17, p. 29).

B.6.2. Rekening houdend met de doelstelling van de in het geding zijnde bepaling, die erin bestaat vaak zeer kapitaalkrachtige en vrijwel onzichtbaar in de samenleving verweven criminele organisaties te bestrijden, kunnen de voormelde elementen redelijkerwijze verantwoorden dat, in tegenstelling tot de loutere betrokkenheid bij bendevoering, de enkele betrokkenheid, wetens en willens, bij een criminele organisatie strafbaar wordt gesteld wanneer die organisatie gebruik maakt van intimidatie, bedreiging, geweld, listige kunstgrepen of corruptie, of commerciële of andere structuren aanwendt om het plegen van de misdrijven te verbergen of te vergemakkelijken.

De wetgever heeft daarbij in redelijkheid kunnen oordelen dat de regels van toepassing op bendevoering, en met inbegrip van deze inzake deelneming bedoeld in de artikelen 66 tot en met 69 van het Strafwetboek, niet afdoende zijn gebleken in de strijd tegen de criminele organisaties.

B.7.1. Wat de vergelijking betreft tussen een criminele organisatie en een « terroristische groep » bedoeld in de artikelen 139 en volgende van het Strafwetboek, bestaat er een objectief verschil in de aard van de misdrijven van de organisatie : in het tweede geval zijn dat de terroristische misdrijven omschreven in artikel 137 van het Strafwetboek; in het geval van een criminele organisatie zijn dat misdrijven « die strafbaar zijn met gevangenisstraf van drie jaar of een zwaardere straf, om direct of indirect vermogensvoordelen te verkrijgen ».

Weliswaar is bij beide strafbaarstellingen sprake van een gestructureerde vereniging met een zekere bestendigheid, met het oog op het in onderling overleg plegen of beramen van bepaalde misdrijven. Overigens kunnen de misdrijven in sommige gevallen van soortgelijke aard zijn. Het impact van terroristische misdrijven op de samenleving kan zelfs zwaarder zijn dan de impact van misdrijven van criminele organisaties.

Hoewel de enkele betrokkenheid bij een terroristische groep niet strafbaar is gesteld zoals dat het geval is voor een criminele organisatie, stelt artikel 140 van het Strafwetboek de deelneming aan enige activiteit van de terroristische groep strafbaar met correctionele straffen

indien de persoon die deelneemt, weet dat hij daarmee bijdraagt tot het plegen van een misdad of een wanbedrijf voor de terroristische groep.

B.7.2. De wetgever heeft redelijkerwijze kunnen oordelen dat het nodig was te voorzien in de strafbaarstelling van personen die, ongeacht of zij de bedoeling hebben bepaalde misdrijven in het raam van een criminele organisatie te plegen of daaraan deel te nemen op één van de in de artikelen 66 tot 69 van het Strafwetboek bedoelde wijzen, wetens en willens zijn betrokken bij die organisatie, wanneer die gebruik maakt van intimidatie, bedreiging, geweld, listige kunstgrepen of corruptie, of commerciële of andere structuren aanwendt om het plegen van de misdrijven te verbergen of te vergemakkelijken.

Een dergelijke legitieme maatregel verliest zijn verantwoording niet doordat de wetgever de betrokkenheid van personen bij andere strafbare feiten of organisaties, en meer bepaald de betrokkenheid bij een terroristische groep, niet op soortgelijke wijze strafbaar heeft gesteld. De wetgever vermocht rekening ermee te houden dat criminele organisaties met het oog op hun lucratieve doelstelling doorgaans zowel legale als illegale activiteiten ontplooiën, terwijl de terroristische organisaties terroristische misdrijven plegen als bedoeld in de artikel 137 van het Strafwetboek.

B.8. Ook al kan de in het geding zijnde bepaling leiden tot correctionele straffen, het blijkt niet dat de betwiste maatregel onevenredige gevolgen teweegbrengt in het licht van de doelstelling van de wetgever.

De hardnekkigheid waarmee criminele organisaties niettegenstaande het voorheen beschikbare strafrechtsarsenaal, met inbegrip van de bepalingen inzake strafbare deelneming, blijken voort te bestaan of ontstaan en de moeilijkheidsgraad – zo niet soms de onmogelijkheid om – te bepalen welke personen binnen de criminele organisatie de intentie hebben om de misdrijven van de organisatie te plegen of eraan deel te nemen en welke personen enkel zorgen voor faciliteiten of diensten, nu eens legale dan weer illegale, die de organisatie van pas kunnen komen, kunnen in redelijkheid verantwoorden dat de wetgever de in het geding zijnde maatregel heeft genomen, voor zover het gaat om personen die wetens en willens zijn betrokken bij een criminele organisatie, wanneer die in artikel 324ter, § 1, van het Strafwetboek bedoelde activiteiten ontwikkelt en zich schuldig maakt aan misdaden en wanbedrijven die strafbaar zijn met een gevangenisstraf van drie jaar of een zwaardere straf.

B.9. De woorden « wetens en willens » houden bovendien in dat de persoon die zich ertoe beperkt deel uit te maken van de criminele organisatie, niet kan worden vervolgd indien hij niet weet dat die organisatie gebruik maakt van de in artikel 324ter van het Strafwetboek beoogde methodes.

B.10. Onder voorbehoud van de in B.9 vermelde interpretatie, is de in het geding zijnde bepaling niet zonder redelijke verantwoording.

De prejudiciële vraag dient derhalve ontkennend te worden beantwoord.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

Onder voorbehoud van de in B.9 vermelde interpretatie, schendt artikel 324ter, § 1, van het Strafwetboek de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet.

Aldus gewezen in het Nederlands en het Frans, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, op 12 juni 2014.

De griffier,

De voorzitter,

F. Meersschant

A. Alen